

Hallituksen esitys Eduskunnalle Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Tukholmassa marraskuussa 1998 Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyn sopimuksen Pohjoismaiden kehitysrahastosta.

Pohjoismaiden kehitysrahasto on perustettu marraskuun 3 päivänä 1988 yhteispohjoismaisella valtiosopimuksella (SopS 9/1989). Pohjoismaiden kehitysrahaston tehtävänä on edistää taloudellista ja sosiaalista kehitystä kehityksessa osallistumalla Pohjoismaiden edun mukaisten hankkeiden pehmeäehtoiseen rahoitukseen.

Pohjoismaiden kehitysrahaston toiminta on kansainvälistä ja sen toiminta tapahtuu kokonaisuudessaan Pohjoismaiden ulkopuolella. Se toimii useimmissa rahoituskohteissaan yhteistyössä muiden kansainvälisten rahoituslaitosten ja yksittäisten maiden kanssa. Toiminnan kansainvälisyys ja sen kasvu ovat johtaneet tarpeeseen selvittää ja lujittaa Pohjoismaiden kehitysrahaston asemaa multilateraalisenä rahoituslaitoksena ja siten parantaa sen toimintamahdollisuuksia. Tämän vuoksi on perustamissopimuksen artikloja tarkistettu sekä uusia artikloja liitetty sopi-

mukseen. Tavoitteena on antaa rahastolle sama kansainvälisen oikeushenkilön asema ja täysi oikeustoimikelpoisuus kuin mitä muilla vastaavaa toimintaa harjoittavilla oikeushenkilöillä on.

Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskeva uusi sopimus noudattaa tarkoin uutta Pohjoismaiden investointipankkia koskevaa sopimusta, jonka Pohjoismaat ovat allekirjoittaneet 23 päivänä lokakuuta 1998. Viimeksi mainittua sopimusta koskeva hallituksen esitys (HE 239/1998) hyväksyttiin eduskunnassa helmikuussa 1999.

Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskeva sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin kaikki sopimusvaltiot ovat ilmoittaneet Ruotsin ulkoasiainministeriölle sopimuksen hyväksymisestä, kuitenkin siten, että rahaston verotusta koskevan 9 artiklan määräyksiä sovelletaan tammikuun 1 päivästä 1998 lukien. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Pohjoismaiden kehitysrahaston oikeudellisen aseman vahvistamista on valmisteltu pidemmän aikaa sekä kansallisella että yhteispohjoismaisella tasolla.

Valmisteluissa on seurattu Pohjoismaiden investointipankin perustamissopimuksen muuttamista, joka käynnistyi sen jälkeen, kun Pohjoismaiden investointipankki pyysi

Pohjoismaiden ministerineuvoston talous- ja valtiovarainministereitä vahvistamaan pankin oikeudellista asemaa. Asiaa selvitettiin yhteispohjoismaisessa työryhmässä, jonka raportti valmistui toukokuussa 1997. Pohjoismaiden valtiovarainministerit päättivät kokouksessaan 10 marraskuuta 1997 pankin oikeudellisen aseman vahvistamisesta sekä pankin ja sen isäntämaan välisen suhteen selvittämisestä. Valtiovarainministerit päät-

tivät myös, että ehdotus pankin perustamissopimuksen muuttamiseksi annetaan tiedoksi Pohjoismaiden yhteistyökomitealle, jotta vastaavat Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevat muutokset voitaisiin tehdä rinnakkain Pohjoismaiden investointipankin perustamissopimuksen muuttamisen kanssa.

Pohjoismaiden valtiovarainministerit hyväksyivät kokouksessaan 23 päivänä kesäkuuta 1998 esityksen Pohjoismaiden investointipankkia koskevasta uudesta sopimuksesta. Pohjoismaiden yhteistyöministerit hyväksyivät 4 päivänä syyskuuta 1998 Pohjoismaiden investointipankin sopimusta tarkoin noudattavan ministerineuvostoehdotuksen uudeksi Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevaksi sopimukseksi. Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskeva sopimus allekirjoitettiin Tukholmassa 9 päivänä marraskuuta 1998.

2. Sopimuksen merkitys

Uuden sopimuksen tarkoituksena on selvittää ja vahvistaa rahaston oikeudellista asemaa kansainvälisenä rahoituslaitoksena. Tarkoituksena on ollut antaa rahastolle paremmat perusedellytykset toimia kansainvälisenä rahoituslaitoksena Pohjoismaiden ulkopuolella ja sama multilateraalinen asema kuin mitä vastaavaa toimintaa harjoittavilla kansainvälisillä rahoituslaitoksilla on, joiden kanssa rahasto toimii yhteistyössä. Uudessa sopimuksessa säädetään rahaston oikeudellisesta asemasta sekä suhteesta muihin lainantajiin ja lainansaajiin että suhteesta Pohjoismaiden viranomaisiin ja kansalliseen lainsäädäntöön.

Suomen hallituksen ja rahaston välillä on tarkoitus tehdä niin sanottu isäntämaasopimus, joka tarkemmin säätelee mitä menettelyä noudatetaan uuden sopimuksen eräiden määräysten käytännön toteuttamiseksi. Isäntämaasopimus on tarkoitus saattaa voimaan asetuksella, koska se ei sisällä lainsäädännön

alaan kuuluvia tai muutoin eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä. Isäntämaasopimus on tämän esityksen liitteenä.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Pohjoismaiden kehitysrahasto on jo perustamissopimuksen mukaan jäsenvaltioissa vapautettu kaikista veroista. Rahaston oikeudellista asemaa vahvistettaessa on katsottu tarpeelliseksi tarkentaa rahastoa koskevia verotusperiaatteita. Pohjoismaiden kehitysrahaston perustamissopimuksen uusimisella ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia. Sopimus ja siihen liittyvä isäntämaasopimus noudattavat tarkoin Pohjoismaiden investointipankkia koskevia vastaavia sopimuksia. Lähtökohtana on, että isäntämaan ei tule saada rahaston sijainnista johtuen erityistä taloudellista etua. Suomen katsotaan hyötävän Pohjoismaiden investointipankin, Pohjoismaiden ympäristöinvestointiyhtiön ja Pohjoismaiden kehitysrahaston sijainnista Helsingissä näiden henkilökunnan palkoista pidätettävien verojen määrän verran. Eduskunta on jo vuoden 1998 ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä hyväksynyt vuoden 1998 isäntämaakorvausta varten määrärahan, josta on vähennetty Suomen valtion saamisina rahaston työntekijöiden maksamattomat eläkemaksut vuosilta 1993—1997. Valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen on sisällytetty vastaava määräraha isäntämaakorvauksen suorittamista varten. Koska edellämainittujen laitosten työntekijät ovat muodollisesti Pohjoismaiden investointipankin palkkaamia, sisältyy isäntämaakorvaus kaikkien osalta Pohjoismaiden investointipankkia koskevaan hallituksen esitykseen (HE239/1998). Vuosittaisen isäntämaakorvauksen on arvioitu olevan kokonaisuudessaan noin 18 820 000 markkaa, josta Pohjoismaiden kehitysrahaston osuus olisi noin 1 900 000 markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimus Pohjoismaiden kehitysrahastosta

Uuden sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa Pohjoismaiden kehitysrahaston asemaa multilateraalisen rahoituslaitoksena. Sopimuksen johtolauseessa on todettu, että sopimusvaltiot haluavat rinnastaa rahaston muihin vastaavaa toimintaa Pohjoismaissa ja niiden ulkopuolella harjoitaviin oikeushenkilöihin.

Rahaston tehtävä ja kansainvälinen status (1 artikla)

Pohjoismainen kehitysrahaston, jonka englanninkielinen nimi on Nordic Development Fund, jota tämän jälkeen kutsutaan rahastoksi, tarkoitus on edistää taloudellista ja sosiaalista kehitystä kehitysmaissa osallistumalla Pohjoismaiden edun mukaisten hankkeiden pehmeäehtoiseen rahoitukseen.

Rahaston kansainvälisen toiminnan kannalta on perusteltua vahvistaa rahaston multilateraalista statusta ja oikeudellista asemaa. Rahastolla tulee näin ollen olla kansainvälisen oikeushenkilön asema ja täysi oikeusvoimikelpoisuus, ja erityisesti oikeus tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää omaisuutta sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa.

Rahaston toiminta (2 artikla)

Rahaston tulee harjoittaa toimintaansa sääntöjensä mukaisesti, jotka Pohjoismaiden ministerineuvosto vahvistaa. Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päätöksellään muuttaa rahaston sääntöjä rahaston hallituksen esityksestä tai sen antaman lausunnon perusteella.

Rahaston peruspääoma (3 artikla)

Sopimusvaltiot merkitsevät rahaston peruspääoman. Pohjoismaiden ministerineuvosto päättää rahaston peruspääoman korottamisesta rahaston hallituksen esityksestä. Rahaston säännöissä puolestaan määrätään peruspääoman suuruudesta, pääoman korottamismahdollisuuksista sekä sen jakautumisesta sopimusvaltioiden kesken.

Rahaston päätoimipaikka (4 artikla)

Rahaston päätoimipaikka on Pohjoismaiden investointipankin päätoimipaikassa, joka on Pohjoismaiden investointipankkia koskevan sopimuksen mukaan Helsinki.

Toimivaltaiset tuomioistuimet (5 artikla)

Sopimuksen 5 artikla sisältää määräykset siitä miten rahastoa vastaan voidaan nostaa kanne. Kanne voidaan nostaa ainoastaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa sellaisessa maassa, johon rahasto on perustanut konttorin, jossa rahasto on nimennyt asiamiehen haasteiden vastaanottamista varten tai jonka rahasto on muuten nimenomaisesti hyväksynyt. Kanteen nostaminen edellyttää kuitenkin aina rahaston suostumusta, jos kanteen nostaa sopimusvaltio tai henkilö, joka edustaa sopimusvaltiota tai jonka vaatimukset ovat peräisin sopimusvaltiosta.

Oikeus- tai hallintoviranomaisten päätösten täytäntöönpano edellyttää päätösten lainvoimaisuutta, jos ne koskevat rahaston omaisuutta tai rahaston varoja.

Rahaston omaisuus, toimitilat, arkisto ja viestintä (6—8 artiklat)

Sopimukseen on otettu nimenomaiset määräykset rahaston omaisuuden, varojen, toimitilojen ja arkistojen oikeudellisesta asemasta. Nämä säännökset vastaavat muiden kansainvälisten rahoituslaitosten oikeudellista asemaa. Rahaston omaisuus ja varat on sopimuksen 6 artiklan mukaan vapautettu kotietsinnästä, pakko-otosta, konfiskaatiosta ja pakkolunastuksesta. Rahasto, sen omaisuus ja varat eivät myöskään voi olla oikeudenkäyntiin liittyvien turvaamistoimien kuten takavarikon kohteena.

Sopimuksen 7 artiklan mukaan rahaston toimitilat, arkisto sekä rahastolle kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia. Menettelysäännökset yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tarvittaviin poikkeuksiin tilojen loukkaamattomuudesta otetaan rahaston ja isäntämaan väliseen isäntämaasopimukseen.

Sopimuksessa on myös määräykset rahas-

ton virallisesta viestinnästä. Kunkin sopimusvaltion tulee sopimuksen 8 artiklan mukaan kohdella rahaston virallista viestintää samalla tavalla kuin toisen sopimusvaltion virallista viestintää.

Verot ja maksut (9 artikla)

Lähtökohtana rahaston verotusta koskevis-
sa määräyksissä on ollut se, että isäntämaan ei tulisi saada rahaston sijainnista johtuen mitään erityisiä etuja. Määräykset vastaavat tältä osin muiden kansainvälisten rahoituslaitosten saamia erioikeuksia ja vapauksia. Tämän vuoksi rahasto, sen tulot, varat ja omaisuus on vapautettu kaikesta verotuksesta siten kuin 9 artiklassa tarkemmin määrätään.

Rahasto on näin ollen vapautettu kiinteistöjen ja arvopaperien hankkimiseen ja luovuttamiseen kohdistuvasta verotuksesta, kun kyse on rahaston virallisesta toiminnasta. Tämän lisäksi rahaston rahoitustoiminta ja rahaston pääoman korottaminen on vapautettu kaikista veroista ja veronluontoisista maksuista.

Kun rahasto tai rahastot, jotka ovat välittömässä yhteydessä yhtiön toimintaan ja yhtiön välittömän hallinnon alaisia, tekevät hankintoja tai käyttää palveluja, joiden arvo on merkittävä ja jotka ovat tarpeellisia rahaston viralliselle toiminnalle, ja kun sellaisten hankintojen tai palvelujen hintaan sisältyy veroja tai tulleja, on verot tai tullit määränneen sopimusvaltion ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin myöntääkseen vapautuksen näistä maksuista tai huolehtiakseen, että ne maksetaan takaisin, jos ne on mahdollista vahvistaa. Isäntämaasopimukseen otetaan tarkemmat määräykset siitä menettelystä, jota vero- ja tullivapauksiin sovelletaan. Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevan sopimuksen voimaansaattaminen eduskuntalailla luo oikeudellisen perustan myös veroja tullivapauksille.

Kansainvälisen käytännön mukaisesti rahasto ei ole vapautettu veroista ja maksuista, jotka ovat ainoastaan maksuja yhteiskunnan tarjoamista palveluista.

Erioikeudet ja vapaudet verojen ja maksujen osalta eivät velvoita pelkästään isäntämaata, vaan ne koskevat yhtä lailla myös muita sopimusvaltioita.

Rahastolle palautettavan korvauksen tulee näkyä omana kirjattuna eränä rahaston kirjanpidossa.

Vapaus lainkäyttövallasta (10 artikla)

Rahaston multilateraalisen aseman vahvistamiseksi sopimuksessa on myös määräykset rahaston hallituksen jäsenten ja henkilökunnan vapauttamisesta lainkäyttövallasta. Sopimuksen 10 artiklan mukaan hallituksen jäsenille, heidän varajäsenilleen, rahaston henkilökunnalle ja rahaston nimeämille asiantuntijoille myönnetään heidän kansalaisuudestaan riippumatta vapaus lainkäyttövallasta sellaisten toimien osalta, joita he suorittavat toimiessaan rahaston puolesta. Rahasto voi kuitenkin luopua tällaisesta vapaudesta 14 artiklan mukaisesti. Kansainvälisen käytännön mukaisesti vapaus ei koske siviilioikeudellista vastuuta vahingosta, joka johtuu näiden henkilöiden aiheuttamasta liikenneonnettomuudesta.

Maahanmuuttorajoitukset ja matkustushelpotukset (11 artikla)

Kaikki hallituksen jäsenet, heidän varajäsenensä, rahaston henkilökunta sekä rahaston nimeämät asiantuntijat, jotka suorittavat virallisia tehtäviä rahaston toimeksiannosta on vapautettu maahanmuuttoa koskevista rajoituksista. Tämä koskee myös mainittujen henkilöiden puolisoita ja heistä riippuvaisia sukulaisia. Heille voidaan myöntää samoja matkustamiseen liittyviä helpotuksia kuin verrattavaa toimintaa harjoittaville laitoksille myönnetään kansainvälisen käytännön mukaisesti, kun tähän on erityistä tarvetta.

Vapautus maahanmuuttorajoituksista tarkoittaa sitä, että kyseisille henkilöille myönnetään oleskelulupa ja/tai työ lupa soveltamatta maahanmuutto- tai pakolaiskiintiöitä eikä heihin myöskään sovelleta työvoimapolitiittista harkintaa. Vapautus ei kuitenkaan koske viisumivaatimuksia. Matkustushelpotusten osalta todettakoon, että jokainen sopimusvaltio ratkaisee tapauskohtaisesti rahaston hakemuksesta onko olemassa erityisiä syitä matkustushelpotusten myöntämiselle vai ei.

Rahavarat, valuutta ja maksurajoitukset (12—13 artikla)

Sopimuksessa on myös määräykset rahaston oikeudesta ottaa vastaan ja pitää hallussaan sekä siirtää rahavaroja ja valuuttoja. Sopimuksen 12 artiklan mukaan rahasto voi ottaa vastaan ja sen hallussa voi olla rahava-

roja ja kaikenlaista valuuttaa ja se voi käyttää kaikenlaisia valuuttatilejä; se voi myös vapaasti siirtää rahavarojaan ja ulkomaista valuuttaansa sopimusvaltioon ja sieltä pois sekä sopimusvaltion sisällä ja vaihtaa jokaisesta hallinnassaan olevaa valuuttaa mihin tahansa muuhun valuuttaan.

Sopimuksen 13 artiklan mukaan rahastoon ei myöskään saa kohdistaa maksurajoituksia eikä luottopoliittisia toimenpiteitä, jotka jollain tavalla estävät tai vaikeuttavat rahaston toiminnan toteuttamista.

*Erivapaudet ja niistä luopuminen
(14 artikla)*

Sopimuksessa on erikseen määrätty, että erioikeudet ja vapaudet myönnetään ainoastaan sen vuoksi, että rahasto voi suorittaa tehtävänsä, eikä muiden eduksi. Rahaston hallitus voi vahvistamassaan laajuudessa ja vahvistamillaan ehdoilla luopua myönnettyistä erioikeuksista ja vapauksista, jos hallitus katsoo sellaisen toimenpiteen rahaston edun mukaiseksi.

Lakkautus (15 artikla)

Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päättää, että rahasto lakkautetaan rahaston sääntöjen edellyttämää menettelyä noudattaen.

Sopimuksen voimaansaattaminen ja voimaantulo (16 artikla)

Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskeva sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin kaikki sopimusvaltiot ovat ilmoittaneet sopimuksen hyväksymisestä Ruotsin ulkoasiainministeriölle, kuitenkin niin, että 9 artiklan määräyksiä sovelletaan tammikuun 1 päivästä 1998 lukien. Ruotsin ulkoasiainministeriö ilmoittaa muille sopimusvaltioille näiden ilmoitusten vastaanottamisesta ja sopimuksen voimaantulon ajankohdan.

Sopimus talletetaan Ruotsin ulkoasiainministeriöön ja Ruotsin ulkoasiainministeriö toimittaa sen oikeaksi todistetut jäljennökset kullekin sopimusvaltiolle.

Marraskuun 3 päivänä 1988 allekirjoitetun Pohjoismaiden kehitysrahaston perustamista koskevan sopimuksen voimassaolo päättyy, kun tämä sopimus tulee voimaan.

Sopimuksen irtisanominen (17 artikla)

Jokainen sopimusvaltio voi irtisanoa sopimuksen antamalla sitä koskevan selityksen Ruotsin hallitukselle, joka välittömästi ilmoittaa tästä muille sopimuspuolille, Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja rahaston hallitukselle.

Irtisanominen tulee voimaan aikaisintaan irtisanomisvuotta lähinnä seuraavan tilivuoden päättyessä.

Jos Pohjoismaiden ministerineuvosto, vastaanotettuaan ilmoituksen irtisanomisesta, ei päättää rahaston lakkauttamisesta, tulee ministerineuvoston viimeistään ennen irtisanomisen voimaantuloa vahvistaa, miten rahaston ja eroavan jäsenvaltion välinen suhde puretaan. Tällöin on varmistettava, että eroava valtio edelleenkin vastaa samassa laajuudessa kuin muut sopimusvaltiot niistä rahaston velvoitteista, jotka olivat voimassa asianomaisen valtion erotessa.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevan sopimuksen määräykset rahaston oikeudellisesta asemasta ja sen erioikeuksista ja

vapauksista poikkeavat monilta osin Suomen voimassa olevasta lainsäädännöstä. Erityisesti rahastolle myönnetty veroja ja tulleeja koskevat vapaudet poikkeavat voimassaolevasta verolainsäädännöstä. Tämän vuoksi sopimus vaatii myös näiltä osin eduskunnan hyväksymisen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Tukholmassa 9 päivänä marraskuuta 1998 tehdyn Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tukholmassa 9 päivänä marraskuuta 1998 Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyn Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevan sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Satu Hassi

SOPIMUS

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoismaiden kehitysrahastosta

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin hallitukset, jotka haluavat vahvistaa ja edelleen kehittää pohjoismaista kehitysyhteistyötä yhteisenä kansainvälisenä kehityslaitoksena toimivan Pohjoismaiden kehitysrahaston kautta, joka rinnastetaan muihin vastaavaa toimintaa Pohjoismaissa ja niiden ulkopuolella harjoittaviin oikeushenkilöihin, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Pohjoismaiden kehitysrahaston, jonka englanninkielinen nimi on Nordic Development Fund ja josta jäljempänä käytetään "rahasto", tehtävänä on edistää kehitysmaiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä osallistumalla Pohjoismaiden edun mukaisten hankkeiden pehmeäehtoiseen rahoitukseen.

Rahastolla on kansainvälisen oikeushenkilön asema ja täysi oikeustoimikelpoisuus, ja erityisesti oikeus tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa.

2 artikla

Rahaston toimintaa harjoitetaan sen sääntöjen mukaisesti, jotka Pohjoismaiden ministerineuvosto vahvistaa. Sääntöjä voidaan muuttaa Pohjoismaiden ministerineuvoston päätöksellä rahaston hallituksen esityksestä tai sen antaman lausunnon perusteella.

3 artikla

Rahaston peruspääoman merkitsevät sopimusvaltiot. Peruspääoman korottamisesta päättää Pohjoismaiden ministerineuvosto rahaston hallituksen esityksestä.

Peruspääoman suuruudesta, pääoman korottamismahdollisuudesta sekä sen jakautumisesta sopimusvaltioiden kesken määrätään rahaston säännöissä.

4 artikla

Rahaston päätoimipaikka on Pohjoismaiden investointipankin päätoimipaikassa.

5 artikla

Kanne rahastoa vastaan voidaan nostaa ainoastaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa sellaisessa maassa, johon rahasto on perustanut

konttorin, jossa rahasto on nimennyt asiamiehen haasteiden vastaanottamista varten tai jonka rahasto on muuten nimenomaisesti hyväksynyt. Sopimusvaltio tai henkilö, joka edustaa sopimusvaltiota tai jonka vaatimukset ovat peräisin sopimusvaltiosta, voi kuitenkin nostaa rahastoa vastaan kanteen ainoastaan sillä edellytyksellä, että rahasto on nimenomaisesti suostunut siihen.

Oikeus- tai hallintoviranomaisten päätöstä, joka koskee rahaston omaisuutta tai varoja, ei saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on saanut lainvoiman.

6 artikla

Rahaston omaisuus ja varat on vapautettu kotietsinnästä, pakko-otosta, konfiskaatiosta ja pakkolunastuksesta.

Rahasto, sen omaisuus ja varat eivät voi olla oikeudenkäyntiin liittyvien turvaamistointien kuten takavarikon kohteena.

7 artikla

Rahaston toimitilat, arkisto sekä rahastolle kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia.

8 artikla

Kukin sopimusvaltio kohtelee rahaston virallista viestintää samalla tavalla kuin toisen sopimusvaltion virallista viestintää.

9 artikla

Rahasto, sen tulot, varat ja omaisuus on vapautettu kaikesta verotuksesta tässä artiklassa olevin täsmennyksin.

Rahasto on vapautettu kiinteistöjen ja arvopapereiden hankkimiseen ja luovuttamiseen kohdistuvasta verotuksesta, kun kyse on rahaston virallisesta toiminnasta.

Rahaston rahoitustoiminta ja rahaston pääoman korottaminen on vapautettu kaikista veroista ja veronluonteisista maksuista.

Kun rahasto tai muut rahastot, jotka ovat välittömässä yhteydessä rahaston toimintaan ja rahaston välittömän hallinnon alaisia, tekevät hankintoja tai käyttävät palveluja, joiden arvo on merkittävä ja jotka ovat tarpeellisia rahaston viralliselle toiminnalle, ja kun sellaisten hankintojen tai palvelujen hintaan sisältyy veroja tai tulleja, on verot tai tullit

määränneen sopimusvaltion ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin myöntääkseen poikkeuksen näistä maksuista tai huolehtiakseen, että ne maksetaan takaisin, jos ne on mahdollista vahvistaa.

Tämän artiklan määräykset eivät koske veroja ja maksuja, jotka ovat ainoastaan maksuja yhteiskunnan tarjoamista palveluksista.

10 artikla

Kaikille hallituksen jäsenille, heidän varajäsenilleen, rahaston henkilökunnalle ja rahaston valitsemille asiantuntijoille myönnetään heidän kansalaisuudestaan riippumatta vapaus lainkäyttövallasta sellaisten toimien osalta, joita he suorittavat toimiessaan rahaston puolesta. Rahasto voi kuitenkin luopua tällaisesta vapaudesta 14 artiklan mukaisesti. Vapaus ei koske siviilioikeudellista vastuuta vahingosta, joka johtuu näiden henkilöiden aiheuttamasta liikenneonnettomuudesta.

11 artikla

Kaikki hallituksen jäsenet, heidän varajäsenensä, rahaston henkilökunta sekä rahaston nimeämät asiantuntijat, jotka suorittavat virallisia tehtäviä rahaston toimeksiannosta:

1) on vapautettu maahanmuuttoa koskevista rajoituksista. Tämä koskee myös mainittujen henkilöiden puolisoita ja heistä riippuvaisia sukulaisia, ja

2) heille voidaan myöntää samoja matkustamiseen liittyviä helpotuksia kuin verrattavaa toimintaa harjoittaville laitoksille myönnetään kansainvälisen käytännön mukaisesti, kun tähän on erityistä tarvetta.

12 artikla

Rahasto voi ottaa vastaan ja sen hallussa voi olla rahavaroja ja kaikenlaista valuuttaa ja se voi käyttää kaikenlaisia valuuttatilejä; se voi myös vapaasti siirtää rahavarojaan ja ulkomaista valuuttaansa sopimusvaltioon ja sieltä pois sekä sopimusvaltion sisällä ja vaihtaa jokaista hallinnassaan olevaa valuuttaa mihin tahansa muuhun valuuttaan.

13 artikla

Rahastoon ei saa kohdistaa maksurajoituksia eikä luottopoliittisia toimenpiteitä, jotka jollain tavalla estävät tai vaikeuttavat rahaston toiminnan toteuttamista.

14 artikla

Erioikeudet ja vapaudet myönnetään tällä

sopimuksella ainoastaan, jotta rahasto voi suorittaa tehtävänsä, eikä muiden eduksi.

Rahaston hallitus voi vahvistamassaan laajuudessa ja vahvistamillaan ehdoilla luopua tällä sopimuksella myönnettyistä erioikeuksista ja vapauksista silloin kun hallitus katsoo sellaisen toimenpiteen rahaston edun mukaiseksi.

15 artikla

Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päättää, että rahasto lakkautetaan rahaston sääntöjen edellyttämää menettelyä noudattaen.

16 artikla

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin kaikki sopimuspuolet ovat ilmoittaneet Ruotsin ulkoasiainministeriölle sopimuksen hyväksymisestä, kuitenkin niin, että 9 artiklan määräyksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1998 lukien. Ruotsin ulkoasiainministeriö ilmoittaa muille sopimuspuolille näiden ilmoitusten vastaanottamisesta ja sopimuksen voimaantulo-ajankohdan.

Sopimus talletetaan Ruotsin ulkoasiainministeriöön ja Ruotsin ulkoasiainministeriö toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset kulkekin sopimusvaltiolle.

Marraskuun 3 päivänä 1988 allekirjoitetun Pohjoismaiden kehitysrahaston perustamissopimuksen voimassaolo päättyy, kun tämä sopimus tulee voimaan.

17 artikla

Jokainen sopimusvaltio voi irtisanoa sopimuksen antamalla sitä koskevan selityksen Ruotsin hallitukselle, joka välittömästi ilmoittaa tästä muille sopimuspuolille, Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja rahaston hallitukselle.

Irtisanominen tulee voimaan aikaisintaan irtisanomisvuotta lähinnä seuraavan tilivuoden päättyessä.

Jos Pohjoismaiden ministerineuvosto, vastaanotettuaan ilmoituksen irtisanomisesta, ei päättää rahaston lakkauttamisesta, tulee ministerineuvoston viimeistään ennen irtisanomisen voimaantuloa vahvistaa, miten rahaston ja eroavan jäsenvaltion välinen suhde puretaan. Tällöin on varmistettava, että eroava valtio edelleenkin vastaa samassa laajuudessa kuin muut sopimuspuolet niistä rahaston velvoitteista, jotka olivat voimassa asianomaisen valtion erotessa.

Tämän vakuudeksi kaikkien viiden valtion edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Tukholmassa marraskuun 9 päivänä 1998 yhtenä tanskan-, suomen-, islannin-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

(Allekirjoitukset)

Suomen hallituksen ja Pohjoismaiden kehitysrahaston välinen isäntämaasopimus

Suomen hallitus (jäljempänä "hallitus") ja Pohjoismaiden kehitysrahasto (jäljempänä "rahasto"), jotka

toteavat, että Tukholmassa 9 päivänä marraskuuta 1998, Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyn Pohjoismaiden kehitysrahastoa koskevan sopimuksen (jäljempänä "sopimus") mukaan rahaston päätoimipaikka on Helsinki,

ottavat huomioon, että sopimuksessa on määräyksiä sekä rahaston oikeudellisesta asemasta että eräistä erioikeuksista ja vapauksista,

ottavat huomioon, että Pohjoismaiden ministerineuvosto on 10 päivänä marraskuuta 1997 todennut, että eräistä rahastoa ja sen henkilökuntaa koskevista kysymyksistä määrätään tarkemmin hallituksen ja rahaston välisessä isäntämaasopimuksessa,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Toimitilat

Rahaston toimitilat ovat loukkaamattomat. Mikään suomalainen viranomainen tai muu Suomessa viranomaistoimintaa harjoittava henkilö ei saa tulla rahaston toimitiloihin hoitaakseen siellä virkavelvollisuuksiaan muutoin kuin toimitusjohtajan tai tämän valitseman sijaisen nimenomaisesta suostumuksesta tai heidän hyväksymissään olosuhteissa tai mainittujen henkilöiden pyynnöstä. Haasteen tiedoksianto tai yksityisomaisuuden takavarikointi ei saa tapahtua toimitiloissa muutoin kuin toimitusjohtajan tai tämän valitseman sijaisen nimenomaisesta suostumuksesta ja hänen hyväksymissään olosuhteissa.

Toimitusjohtaja tai tämän valitsema henkilö ryhtyy pyynnöstä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin järjestääkseen asianomaisille palvelulaitoksille mahdollisuuden tarkastaa, korjata, huoltaa, rakentaa uudelleen tai siirtää palveluja ja niihin liittyviä laitteita rahaston toimitiloissa.

Henkilökunnan turvallisuuden vaarantavan ja välittömiä toimenpiteitä vaativan tulipalon tai muun hätätilanteen sattuessa oletetaan rahaston suostuneen siihen, että asianomaiset viranomaiset ryhtyvät kohtuullisiin toimenpiteisiin suojellakseen rahaston henkilökuntaa ja toimitiloja.

Rahasto ei salli henkilöiden, jotka haluavat välttää pidätyksen tai haasteen tiedoksiannon tai joiden osalta on annettu luovutus- tai karkotusmääräys, pakenevan sen toimitiloihin, lukuun ottamatta rahaston henkilökuntaa siinä määrin kuin sille on myönnetty vapaus oikeustoimenpiteistä sopimuksen 10 artiklan mukaisesti.

Yleisen järjestyksen tai turvallisuuden vaarantavissa tapauksissa, jotka vaativat välittömiä toimenpiteitä, sekä sellaisissa tapauksissa, joissa poliisi aikoo pidättää pakenevan henkilön, rahaston oletetaan suostuneen siihen, että poliisi ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin poliisin toimintaa sääntelevien lakien ja asetusten mukaisesti ja ottaen huomioon yleiset poliisin toimintaa ohjaavat periaatteet.

Samalla tavalla rahaston oletetaan antaneen suostumuksensa sellaisissa tapauksissa, joissa joku rahastosta kutsuu poliisin tai joissa on kysymys poliisin kutumisesta teknisin keinoin.

2 artikla

Veroista ja tulleista vapauttamisen yhteydessä noudatettava menettely

Sopimuksen 9 artiklan 4 kappaleessa tarkoitettu vapautus veroista ja tulleista myönnetään sen mukaan kuin Suomen voimassa olevat määräykset sitä edellyttävät, joko ilman hakemusta siten, että veroa tai tullia ei kanneta, tai hakemuksesta siten, että vero maksetaan rahastolle takaisin.

3 artikla

Isäntämaakorvaus

Perityn ennakon ja lopullisen palkkaveron määrä, joka on maksettu Suomen verolainsäädännön mukaan rahaston henkilökunnan palkasta, maksetaan takaisin rahastolle Pohjoismaiden ministerineuvoston 10 marraskuuta 1997 tekemän päätöksen mukaisesti. Hallitus varaa vuosittain talousarvioesitykseensä määrärahan tätä tarkoitusta varten.

Rahasto toimittaa vuosittain ennen maaliskuun loppua valtiovarainministeriölle tarvittavat tiedot lähinnä edeltäneen kalenterivuoden aikana perityn ennakon ja lopullisen

palkkaveron määrästä. Uudenmaan verovirasto maksaa tämän määrän takaisin rahastolle ilman hakemusta viimeistään sen toisen kalenterivuoden kesäkuun aikana, joka seuraa sitä kalenterivuotta, jona ennakonpidätys on toimitettu ja palkkavero peritty, kuitenkin siten, että ensimmäinen isäntämaakorvaus maksetaan vuonna 1998.

Takaisin maksetun määrän tulee näkyä rahaston kirjanpidossa erillisenä eränä.

4 artikla

Henkilökunnan eläketurva

Rahasto vastaa henkilökunnan eläketurvasta. Rahasto voi perustaa oman eläkejärjestelmän henkilökuntaa varten tai järjestää eläketurvan jollakin muulla tavalla. Henkilökunta voidaan ottaa mukaan Suomen valtion eläkejärjestelmään. Jos rahasto niin haluaa, koko henkilökunta tai tietyt työntekijät voidaan vakuuttaa Suomen yksityisen työeläkejärjestelmän mukaisesti.

Henkilökunnan sosiaaliturvasta määrätään 15 päivänä kesäkuuta 1992 tehdystä pohjoismaisesta sosiaaliturvasopimuksessa.

5 artikla

Riitojen ratkaisu

Tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta mahdollisesti aiheutuvat riidat ratkaistaan hallituksen ja rahaston välisin neuvotteluin.

Jos riitaa ei voida ratkaista hallituksen ja rahaston välisin neuvotteluin, se saatetaan Pohjoismaiden ministerineuvoston, yhteistyöministeriöiden ratkaistavaksi.

6 artikla

Erityiset määräykset

Tämän heikentämättä sopimuksen mukaisia erioikeuksia ja vapauksia, rahasto ja kaikki erioikeuksia ja vapauksia nauttivat henkilöt ovat velvollisia noudattamaan Suomessa voimassaolevia lakeja ja muita määräyksiä.

Tämän isäntämaasopimuksen tulkinnassa lähdetään siitä, että sen päätarkoitus on antaa rahastolle mahdollisuus hoitaa tehtävänsä täysimääräisesti ja tehokkaasti.

Tämä isäntämaasopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että isäntämaasopimus on hyväksytty asianmukaisessa järjestyksessä, kuitenkin aikaisintaan samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

Isäntämaasopimuksen muuttamista koskevat neuvottelut aloitetaan hallituksen tai rahaston pyynnöstä.

Tämä isäntämaasopimus on tehty Helsingissä xx xxkuuta 1999 kahtena suomen- ja ruotsinkielisenä kappaleena, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Suomen hallituksen puolesta:

Pohjoismaiden kehitysrahaston puolesta:

